

«رساله الحقوق» امام سجاد(ع)؛ از ظرفیت‌های نهفته در خصوص سبک زندگی

مدیر گروه فلسفه و کلام دانشگاه خوارزمی در سومین نشست سبک زندگی که امروز برگزار شد، «رساله الحقوق» امام سجاد(ع) را یکی از ظرفیت‌های نهفته آموزه‌های اسلامی دانست که می‌توان سبک زندگی اسلامی در همه ابعاد را در آن یافت.

مدیر گروه فلسفه و کلام دانشگاه خوارزمی در سومین نشست سبک زندگی که امروز برگزار شد، «رساله الحقوق» امام سجاد(ع) را یکی از ظرفیت‌های نهفته آموزه‌های اسلامی دانست که می‌توان سبک زندگی اسلامی در همه ابعاد را در آن یافت.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، سومین نشست از سلسله نشست‌های سبک زندگی اسلامی با موضوع «رساله الحقوق»؛ ظرفیت‌های نهفته در سبک زندگی؛ به همت سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشگاهیان کشور و همکاری دانشکده فنی ولیعصر(عج) با حضور حجت‌الاسلام و المسلمین محمد مصطفی‌پور، عضو هیئت علمی و مدیر گروه فلسفه و کلام دانشگاه خوارزمی، صبح امروز شنبه 25 آذر ماه در دانشکده فنی ولیعصر (عج) تهران برگزار شد.

در این نشست حجت‌الاسلام مصطفی‌پور با اشاره به اینکه مفهوم سبک زندگی دو معنای ظاهری و اصطلاحی دارد، اظهار کرد: سبک زندگی در معنی ظاهری به معنی روش و طریق زندگی است که هر انسان در زندگی از خود بروز می‌دهد اما سبک زندگی در معنای اصطلاحی طی سال‌های اخیر در علوم مختلف موضوع مطالعه و بحث قرار گرفته است و این کار مطالعاتی سابقه چندانی ندارد و به قرن 20 میلادی باز می‌گردد.

وی ادامه داد: سبک زندگی در معنی اصطلاحی در بر دارنده یک نظام و سیستم است که بر زندگی انسان حاکم بوده و بر همین اساس در علوم مانند روانشناسی مورد توجه قرار گرفته است.

حجت‌الاسلام مصطفی‌پور ادامه داد: آدلر اولین کسی است که از سبک زندگی سخن گفته و با تعریف سبک زندگی به معرفی شخصیت افراد پرداخته است، همچنین در علم جامعه‌شناسی نیز موضوع سبک زندگی مورد مطالعه قرار داشته است به خصوص زمانی که بحث مارکسیست و تفاوت در جامعه طبقاتی در جوامع مطرح شد این موضوع بیشتر مورد توجه قرار گرفت و مطرح شده است که این دو طبقه هر کدام سبک زندگی مشخص و متفاوتی دارند و در واقع سبک زندگی را به طبقاتی بودن جامعه مرتبط دانستند.

عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی:

اگر ما با رفتارهای اسلامی در همه ابعاد ظاهر شویم سبک زندگی اسلامی به عنوان سبک زندگی جهان شمول در جامعه جهانی رواج پیدا خواهد کرد

این استاد دانشگاه خوارزمی با اشاره به اینکه حتی در علوم پزشکی نیز از سبک زندگی استفاده می‌شود، اظهار کرد: یکی از راه‌های کشف بیماری جسمی و روحی افراد بررسی نوع سبک زندگی آنها است و انسان سالم و انسان بیمار هر کدام برای خود سبک زندگی خاصی را انتخاب می‌کنند.

وی به نوع سبک زندگی در جامعه و ارتباط این سبک با نوع مدیریت و نظام سیاسی جامعه نیز اشاره و عنوان کرد: اگر در یک جامعه مشارکت به صورت نهادینه شده در زندگی مردم وجود داشته باشد آن جامعه دارای سبک زندگی سیاسی مشارکتی است و در غیر این صورت آن جامعه را استبداد و فردسالاری اداره می‌کند.

مصطفی‌پور همچنین گفت: از برخی از خلیات به عنوان سرمایه اجتماعی نام برده می‌شود مانند امانت‌داری، راست‌گویی، وفاداری و .. که اگر این ویژگی‌های اخلاقی در مردم یک جامعه وجود داشته باشد به لحاظ سیاسی در این جامعه اعتماد عمومی بین مردم و مسئولان وجود خواهد داشت.

وی تصریح کرد: پس نمی‌توان یک نوع سبک زندگی خاص با تعریف اجمالی برای سبک زندگی برشمرد چرا که در این خصوص نظریه‌های متفاوت وجود داشته و افراد مختلف اظهار نظر کرده‌اند به همین دلیل باید زمانی که در خصوص سبک زندگی سخن گفته می‌شود مشخص کنیم که از دیدگاه کدام اندیشمند می‌خواهیم مسئله سبک زندگی را تشریح کنیم.

این عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی در ادامه سخنان خود به تعریف و تشریح سبک زندگی اسلامی پرداخت و اظهار کرد: وقتی از سبک زندگی اسلامی سخن گفته می‌شود یعنی فرد مسلمان و جامعه اسلامی باید چه رفتارهای نظام‌مندی را در زندگی خود و در

جامعه اسلامی داشته باشند؛ یعنی سبک زندگی و رفتار ما باید معرف مسلمان و شیعه بودن ما باشد.

وی با تأکید بر اینکه شیعه و مسلمان باید با رفتار خود دیگران را به سمت اسلام و تشیع دعوت کند و نه به صرف گفتار خود، تصریح کرد: اگر ما با رفتارهای اسلامی در همه ابعاد ظاهر شویم سبک زندگی اسلامی به عنوان سبک زندگی جهان شمول در جامعه جهانی رواج پیدا خواهد کرد.

می‌توان سبک زندگی اسلامی را در قالب یک درخت که دارای ریشه، تنه و ساقه و برگ است، تشریح کرد

حجت‌الاسلام مصطفی‌پور با اشاره به اینکه سبک زندگی اسلامی مجموعه رفتارهای اسلامی اعم از فردی و اجتماعی است، بیان کرد: می‌توان سبک زندگی اسلامی را در قالب یک درخت که دارای ریشه، تنه و ساقه و برگ است، تشریح کرد.

وی به آیات 24 تا 27 سوره ابراهیم که می‌فرماید «؛أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ۚ تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ يَدْعُو اللَّهَ رَبِّهَا وَيَصْرُبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۚ ۲۵ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ۚ ۲۶ يُنَبِّئُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۚ ۲۷؛ آیا ندیدی خدا چگونه مثل زده سخنی پاک که مانند درختی پاک است که ریشه‌اش استوار و شاخه‌اش در آسمان است (۲۴) میوه‌اش را هر دم به اذن پروردگارش می‌دهد و خدا مثلها را برای مردم می‌زند شاید که آنان پند گیرند (۲۵) و مثل سخنی ناپاک چون درختی ناپاک است که از روی زمین کنده شده و قراری ندارد (۲۶) خدا کسانی را که ایمان آورده‌اند در زندگی دنیا و در آخرت با سخن استوار ثابت می‌گرداند و ستمگران را بی‌راه می‌گذارد و خدا هر چه بخواهد انجام می‌دهد (۲۷)؛ اشاره کرد و گفت خداوند در این آیات به تشریح دو نوع درخت طیب و خبیثه پرداخته است.

حجت‌الاسلام مصطفی‌پور در تشریح این آیات گفت: در این آیات انسان‌ها به دو دسته تقسیم شده‌اند که یک دسته زندگی طیب و پاکیزه دارند و مانند درخت طیب هستند و ریشه آن به صورت مستحکم در زمین و شاخه‌های آن به سمت آسمان رفته است و هر لحظه میوه تازه می‌دهد اما در مقابل یک درخت خبیث داریم که ریشه آن محکم نیست و ممکن است با یک نسیم از جا کنده شود.

وی به زمان حضرت رسول(ص) اشاره و اظهار کرد: در زمان حضرت رسول(ص) مصداق شجره طیبه بنی‌هاشم و خاندان پیامبر(ص) و مصداق شجره خبیثه بنی‌امیه بودند و این نشان می‌دهد که در طول تاریخ این شجره طیبه و سبک زندگی عینیت پیدا کرده است و در یک طرف عدالت، انسانیت و تقوا وجود داشته و در سوی دیگر ظلم، انحراف و بی‌اخلاقی حاکم بوده است.

مدیر گروه فلسفه و کلام دانشگاه خوارزمی:

در زمان حضرت رسول(ص) مصداق شجره طیبه بنی‌هاشم و مصداق شجره خبیثه بنی‌امیه بودند و این نشان می‌دهد که در طول تاریخ این شجره طیبه و سبک زندگی عینیت پیدا کرده است

حجت‌الاسلام مصطفی‌پور تصریح کرد: اگر بخواهیم سبک زندگی اسلامی در زندگی فردی داشته باشیم و فرزندانمان را با سبک زندگی اسلامی تربیت کنیم، پرورش فرزندان را باید از دوران جنینی آغاز کنیم و علم امروز نیز تأثیر رفتارها، عملکردها و تربیت‌های دوران جنینی در نوع انتخاب سبک زندگی توسط کودک را به اثبات رسانده است.

وی با تأکید بر اینکه پس از تولد کودک نیز وقتی کودک وارد جامعه شد باید شرایط جامعه به نحوی باشد که آنچه در درون وی نهفته شده است را به منصفه ظهور برساند، گفت: متأسفانه برخی از افرادی که در خانواده درست تربیت می‌شوند با ورود به جامعه و به خصوص دانشگاه سبک زندگی خود را عوض می‌کنند و این مسئله نشان می‌دهد که باید سبک زندگی جامعه ما هم اسلامی باشد و سبک زندگی خانوادگی به تنهایی کافی نیست.

وی به تشریح ویژگی‌های سبک زندگی اسلامی پرداخت و با اشاره به آیات اول سوره بقره که می‌فرماید: «؛الْم ۙ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ۚ ۲ این است کتابی که در [حقانیت] آن هیچ تردیدی نیست [و] مایه هدایت تقوایی‌هاست (۲)؛ گفت: خداوند می‌فرماید ما قرآن را برای هدایت تقوایی‌ها فرستادیم تا زندگی مومنانه داشته باشند و به غیب ایمان بیاورند؛ یعنی انسان نباید خود را محدود به ماده و طبیعت محدود کند بلکه باید به سایر ابعاد وجودی خود یعنی روح نیز توجه داشته باشد.

این استاد دانشگاه هدفمندی را یکی دیگر از مشخصه‌های سبک زندگی اسلامی دانست و عنوان کرد: باید دانست انسان هدفمند آفریده شده است و در آموزه‌های دینی ما این ظرفیت وجود دارد که در همه ابعاد اهداف و نحوه رسیدن به این اهداف را تشریح کند. امام سجاد(ع) رساله‌ای به نام «؛رساله الحقوق؛ دارند که یکی از ظرفیت‌های نهفته آموزه‌های اسلامی است که می‌توان سبک زندگی اسلامی در همه ابعاد را در آن یافت.

وی با اشاره به اینکه انسان در مقابل خداوند، خود، مردم و طبیعت وظیفه‌مند است، اظهار کرد: در این رساله حقوق مربوط به این چهار مسئله ذکر شده است مثلاً در خصوص نحوه رفتار ما با سایر افراد جامعه، افراد از نظر سنی به سه گروه بزرگ‌تر، کوچک‌تر و هم سن تقسیم و عنوان شده است که با بزرگ‌ترها با احترام، با هم سن‌ها برادرانه و با افراد کوچک‌تر مهربانانه رفتار کنیم.

عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی با تأکید بر اینکه در درون اسلام ظرفیت‌هایی وجود دارد که می‌تواند هر فرد را به سبک زندگی اسلامی دعوت کند، بیان کرد: اگر بخواهیم در زندگی به عنوان يك مسلمان وظایف خود را درست انجام دهیم، باید از نظر فردی به وظیفه تفکر و علم‌اندوزی و رشد عقلی، در خصوص ارتباط با خدا به وظیفه عبودیت و کسب معنویت و در ارتباط با خود به تعادل در رفتار و عدم افراط و تفریط در زندگی جامعه عمل پیوشانیم.

وی مدیریت زمان و اسفاده بهینه از وقت را از دیگر شاخص‌های سبک زندگی اسلامی به حدیثی از امام موسی کاظم(ع) اشاره کرد که می‌فرمایند: ای مسلمان وقت خود را در چهار بخش تنظیم کن، بخشی را برای مناجات با خدا، بخشی را برای کسب معاش، بخشی را برای معاشرت با دیگران و بخشی را برای کسب لذت‌های حلال صرف کن.

حجت‌الاسلام مصطفی‌پور، در پایان سخنان خود با اشاره به تجدید چاپ‌های متعدد کتاب مفاتیح‌الحیات آیت‌الله جوادی آملی و استقبال مردم از این کتاب، اظهار کرد: این کتاب می‌تواند بیانگر ابعاد مختلف سبک زندگی اسلامی و راهنمایی برای ما باشد که از ظرفیت‌های اسلام در خصوص سبک زندگی استفاده کنیم.